

Uitwerkingen

Concept C

Ruil

Antwoorden van C-1

- a) Nadelen van ruil in natura zijn: 1) het vinden van handelspartners. Mensen moeten gelijktijdig behoefte aan elkaars producten hebben. Het ruilobject is namelijk niet algemeen aanvaard. 2) de waardebeoordeling/ruilverhouding is lastig 3) extra kosten van bijv. transport en opslag.
- b) De functies van geld zijn: 1) betaalmiddel, 2) rekeneenheid en 3) spaarmiddel.
- c) De functie van ruilmiddel (of betaalmiddel) vervalt.
- d) Geld blijft nog steeds als rekeneenheid dienen de totale waarde van de transactie was ongeveer 1,5 miljoen euro.
- e) De Albanese munt (de 'Lek') is een zeer zwakke munt en sterk onderhevig aan koersdaling. Bovendien is de Lek niet convertibel (inwisselbaar) wat wil zeggen dat de vrijwel geen enkel land / bank deze munt als betaalmiddel accepteert.
- f) Dit kan door: 1) export van goederen en diensten 2) het aangaan van leningen (bijv bij IMF, de Wereldbank of andere banken) 3) ontvangen ontwikkelingshulp.

Antwoorden van C-2

- a) Cleanhouse-Exchange draagt zorg voor kwaliteit. Zonder dit bedrijf loop je meer risico een slechte ruil te doen.
- b) Reiskosten, telefoonkosten ed. (verzamelnaam: transactiekosten)
- c) Je zou dan bijv. extra goederen mee moeten ruilen bijv. huis met meubels. Of de tegenpartij moeten extra bijbetalen.
- d) In de vergoeding die Cleanhouse-Exchange ontvangt zit de vergoeding voor het lagere risico dat je loopt en alle kosten die je bespaart zoals de telefoonkosten en reiskosten.
- e) Cleanhouse-Exchange produceert diensten.
- f) De beide klanten die hun huis ruilen.
- g) Risico en kosten van verkoop worden (deels) weggenomen. Het gemak telt ook voor veel klanten. Bovendien heeft het bedrijf een databank met veel huizen waardoor de kans groter wordt dat er een match ontstaat.
- h) Dat is zeer individueel. Klanten die de tijd hebben en de moeite willen nemen kunnen veel zelf doen en geld besparen. Anderen hebben die tijd niet en moeten hulp inroepen.

Antwoorden van C-3

- a) De partijen zullen in contact met elkaar moeten komen. Dit kost tijd, telefoonkosten, internetkosten, en er zal uiteindelijk nog een reis moeten volgen.
- b) Dit is een ethische kwestie. Praktijk is dat er geld voor gevraagd wordt. Er wordt zelfs veel geld betaald in de wereld van de illegale orgaanhandel. Zelfs als er geen sprake is van winstbejag, zullen er kosten worden gemaakt; kosten van bemiddeling door het Erasmus MC. Deze zullen waarschijnlijk op de patiënten worden afgewenteld.
- c) Het Erasmus MC is de producent die diensten levert (de bemiddeling). De patiënten zijn de klanten annex consumenten.
- d) In beide gevallen gaat het om ruil waarbij er een intermediair bemiddelt. Het grote verschil is dat het in het geval van een huis om een stoffelijk goed gaat. Bij een orgaanruil is dat niet.
- e) Alle partijen kunnen er voordeel bij hebben de patiënten een nieuw "leven" het Erasmus MC naamsbekendheid en werkgelegenheid.

Antwoorden van C-4

- a) Kostenverhouding Appels/Schoenen in Nederland = $10 / 15 = 0,667$ (S/A = 1,5)
- b) Kostenverhouding Appels/Schoenen in Italië = $20 / 20 = 1$ (S/A = 1)
- c) NB: De berekening hierboven zijn productiekosten.
 We moeten dus zoeken naar het product dat door een land relatief het GOEDKOOPTST wordt geproduceerd.
 Italië produceert A en S tegen gelijke kosten. Terwijl Nederland A relatief goedkoper produceert dan S.
 Nederland gaat appels produceren en exporteren en schoenen importeren.
 Italië gaat schoenen produceren en exporteren en appels importeren.

Antwoorden van C-5

- a) Verhouding Y/X in land 1 = $112,5 / 75 \Rightarrow 1,5$ (productieverhouding X/Y = 0,667)
- b) Verhouding Y/X in land 2 = $100 / 50 \Rightarrow 2$ (productieverhouding X/Y = 0,50)
- c) NB: De berekening hierboven zijn productieaantallen.
 We moeten dus zoeken naar het product dat door een land relatief het MEEST wordt geproduceerd.
 Land 2 produceert product Y relatief het meest en land 1 produceert product X het meest.
 Land 1 gaat product X produceren (goed X exporteren en goed Y importeren).
 Land 2 gaat product Y produceren (goed Y exporteren en goed X importeren).
- d) Wat zoeken we?   Wat doen we?
 1) Goedkoopste   kleinste verhoudingsgetal, dat land produceert eerste product.
 2) Meest producerendehoogste verhoudingsgetal, dat land produceert eerste product.

Antwoorden van C-6

- a) Kostenverhouding Y/X in land A = $50 / 20 \Rightarrow 1X = 2,5Y$
 Kostenverhouding Y/X in land B = $200 / 80 \Rightarrow 1X = 2,5Y$
 (Als je voor X/Y kiest vind je in beide landen de verhouding $1Y = 0,4X$).
- b) Land A moet goed X in minder dan 20 uur gaan produceren, dan produceert Land A dit product relatief goedkoper en zal X gaan exporteren. Ook goed is: 50 moet stijgen, of 80 moet stijgen, of 200 moet dalen.
- c) Kostenverhouding product 1 / product 2 land C: $80/160 = 0,5$
 Kostenverhouding product 1 / product 2 land D: $150/80 = 1,875$
- d) Land C maakt/exporteert product 1 en importeert product 2.
 Land D maakt/exporteert product 2 en importeert product 1.
- e) Productieaantallen zonder handel

	Product 1	Product 2
Land C	$4.000 / 80 = 50$	$4.000 / 160 = 25$
Land D	$7.200 / 150 = 48$	$7.200 / 80 = 90$
totaal	98	115

f) Productieaantallen met handel

	Product 1	Product 2
Land C	$8.000 / 80 = 100$	0
Land D	0	$14.400 / 80 = 180$
totaal	100	180

g)

met handel	100	180
zonderhandel	98	115
extra productie	2	65

Antwoorden van C-7

- a) VS: $(19,83 / 38) \times 100\% = 52,2\%$
 Mexico: $(2,41 / 4) \times 100\% = 60,3\%$
- b) De loonkosten als percentage van de productiewaarde liggen in de VS lager (52,2%) dan in Mexico (60,3%) daarom is de productie in de VS goedkoper. Als bijvoorbeeld een product van \$ 1.000 wordt gemaakt, dan zijn de loonkosten \$ 522 in de VS en \$ 603 in Mexico.
- c) Westerse landen beschikken over meer kapitaal (vaak hoogwaardige productieprocessen). De lonen zijn hoog maar de productiehoeveelheden a.g.v. de automatisering zijn relatief gezien nog hoger.
- d) De hoge loonkosten in Nederland duiden op een hoge mate van automatisering, waardoor de arbeidsproductiviteit en de productie in Nederland hoog is. De loonkosten per product liggen daarom laag.
- e) De productie per uur in Indonesië is 180 stuks ($0,6 \times 300$). De loonkosten per product moet in beide landen gelijk zijn.
 Loonkosten per product (Nederland) = $\text{€ } 45 / 300 = \text{€ } 0,15$
 Loonkosten per product (Indonesië) = loonkosten per uur / 180 = $\text{€ } 0,15$
 De loonkosten in Indonesië per uur moeten zijn: $0,15 \times 180 = \text{€ } 27$.
- f) Door de contingentering (= een vorm van protectionisme, waarbij er van een buitenlands product slechts een beperkte hoeveelheid wordt toegelaten/geïmporteerd) daalt de aangeboden hoeveelheid waardoor de prijs stijgt (contingentering $\Rightarrow$ $q_a \downarrow \Rightarrow p \uparrow$).
- g) Door de invoerheffing daalt de aangeboden hoeveelheid, de import wordt immers belemmerd. De binnenlandse producenten worden beschermd en hoeven minder te concurreren met buitenlandse producenten hetgeen de kwaliteit van producten niet ten goede komt.
- h) Importheffingen hebben een prijsstijging tot gevolg. In het protectionistische land betalen de burgers een hogere prijs. Het exporterende land kan door de protectie minder exporteren en moet dus minder produceren. De lagere productie betekent lagere inkomsten voor de burgers van dat land.
- i) Door een heffing van \$ 0,10 daalt de import met 20 miljoen. De import moet dalen tot nul (prohibitief) dus moet de import met 180 miljoen dalen. Dit is te bereiken met een heffing van \$ 0,90. Berekening: $(180 / 20) \times \$ 0,10 = \$ 0,90$.
- j) De burgers van Europa betalen een hogere prijs dan nodig. De Europese suikerproducenten worden beschermt ten kosten van de Europese consument.

Antwoorden van C-8

- a) Goederen tegen een zeer lage prijs (beneden de kostprijs) verkopen.
- b) Er is sprake van een non-tarifaire belemmering.
- c) Lange wachttijden aan de grens.
 Milieueisen / vergunningen / technische eisen
 Aankoop van vreemde valuta beperken.
- d) $(\text{€ } 0,75 - \text{€ } 0,40) \times 155 \text{ miljoen} = \text{€ } 0,35 \times 155 \text{ miljoen} = \text{€ } 54,25 \text{ miljoen}$.
- e) Door de stijgende prijs (als gevolg van het invoerrecht) zal de vraag naar buitenlandse tomaten dalen. M.a.w. de 155 miljoen kilo zal minder worden a.g.v. de prijsstijging.
- f) Een exportsubsidie; Nederlandse bedrijven ontvangen een subsidie en kunnen hun goederen tegen lagere prijzen exporteren.
- g) Binnen de EU en in het GATT-akkoord (van de WTO) is protectionisme niet toegestaan. Exportsubsidie kost de overheid geld, terwijl invoerrechten juist geld opbrengt. Het verstoort de internationale arbeidsverdeling.
- h) Internationale arbeidsverdeling.
- i) De wet van de comparatieve kosten; Marokko produceert relatief goedkoper tomaten.

Antwoorden van C-9

- e) Bedrijven maken kennelijk winst (opbrengsten - kosten = positief).
- f) Bedrijven gebruiken het geld te weinig voor investeringen, hetgeen van belang is voor een goede internationale concurrentiepositie (nu en in de toekomst).
- g) De rente verlagen om "leners" aan te trekken (geld lenen is dan goedkoper). Het geld uitlenen tegen een lagere rente levert banken meer winst op dan het geld niet uitlenen. Ook goed is: doordat het aanbod van geld /kredieten groter is dan de vraag naar geld, daalt de rente
- h) Ja, ze kunnen het geld opnemen en er daarna mee betalen (= chartaal betalen).
- i) Nee, ze kunnen ook giraal betalen (= overschrijving).
- j) Niet al het geld staat op een lopende rekening, bedrijven hebben ook geld in de vorm van spaarrekeningen en termijndeposito's. Alleen het geld op lopende rekeningen is direct opeisbaar.

Antwoorden van C-10

- a) Munten en bankbiljetten.
- b) 1) Ruilmiddel (betaalmiddel), 2) rekeneenheid en 3) oppotmiddel (sparmiddel).
- c) 1) waardevast, 2) deelbaar, 3) vervoerbaar, 4) houdbaar.
- d) Men kan er niet door middel van een overschrijving mee betalen. Geld van een spaarrekening moet eerst worden overgeboekt op een lopende rekening, dan pas kan er mee worden betaald.
- e) Omdat de mensen minder met chartaal geld betalen, zullen ze minder geld opnemen van hun rekening. De bank kan dus met een kleinere kas (t.o.v. de directe verplichtingen) volstaan.
- f) De banken kunnen dan meer geld uitlenen en dus meer rente verdienen (en winst maken).
- g) Alles moet worden gearceerd behalve de kleine driehoekjes ABC en FGH. De maatschappelijke geldhoeveelheid is alle chartale geld en girale geld in handen van het publiek. Het chartale geld is deels in handen van het publiek en deels in de kassen van de banken. Het girale geld is altijd in handen van het publiek.

Antwoorden van C-11

- a) Rekening-courant verplichtingen = 1.200
Kas van de geldscheppende instelling = 600

Bijdrage aan de Mgh _____ = 600(dus € 600.000).
- b) Primaire liquiditeitenmassa.
- c) $(\text{kas} / \text{rekening-courant-tegoeden}) \times 100\% = (600 / 1.200) \times 100\% = 50\%$
- d) Maximale kredietverlening = $(100 / 30) \times € 600.000 = € 2.000.000$
Reeds direct opeisbaar € 1.200.000

Maximale kredietuitbreiding € 800.000
- e) Er ontstaat over en weer (aan twee kanten) een schuld (bank moet het geleende geld ter beschikking stellen aan de klant en de klant moet het krediet aflossen /terugbetalen).
- f) Hoe lager het liquiditeitspercentage hoe meer geld ze kunnen uitlenen. De renteopbrengsten leveren banken winst op.

Antwoorden van C-12

- a) Een (onvolledige) balans waar niet alle posten op staan.
- b) De debet- en creditzijde van de balans zijn niet gelijk. Ook goed: activa en passiva zijn niet gelijk. De balans is niet in evenwicht.
- c) Het gaat om het girale en chartale geld in handen van het publiek.
Giraal geld (= post crediteuren) - kasgeld = 7 mln. - 2 mln. = € 5 mln.
- d) 1) Spaarrekeningen vormen een schuld voor de bank ze staan aan de passivakant.
- e) 1) Schatkistpapier (een lening aan de overheid) vormt een bezit voor de bank en staat aan de activakant.
- f) € 1 mln., want het bezit (10 mln.) - schuld (9 mln.) = € 1 mln..
- g) $((\text{Kas} + \text{rekening bij DNB}) / \text{direct opeisbare verplichtingen}) \times 100\%$
 $(2 \text{ mln.} + 2 \text{ mln.}) / (7 \text{ mln.} + 1 \text{ mln.}) \times 100\% = (4 / 8) \times 100\% = 50 \%$
- h) Klanten willen Nederlandse guldens hebben en geen vreemd geld, als ze geld opnemen.
- i) Klanten hebben het recht geld direct (altijd) op te nemen van hun rekening.
- j) Maximale kredietverlening = $(100 / 10) \times (2 \text{ mln.} + 2 \text{ mln.}) = € 40 \text{ mln.}$
 Reeds direct opeisbaar = 7 mln. + (0,5 x 2 mln.) € 8 mln.

Kredietuitbreiding

€ 32 mln.

- k) Een manier van geld kredietverlening waarbij zowel de klant als de bank een schuld aanvaart. De bank is verplicht het geleende geld ter beschikking te stellen, de klant is verplicht af te lossen.

l)

ACTIVA	Rabobank	Croesbeek	PASSIVA
Kas	2 mln.	Eigen vermogen	1 mln.
Rekening bij DNB	2 mln.	Crediteuren	39 mln.
Schatkistpapier	1 mln.	Spaargeld	2 mln.
Vreemde valuta	5 mln.		
Debiteuren	32 mln.		
	42 mln.		42 mln.

Antwoorden van C-13

- a) Kostenverhouding wol/wijn in Australië = $15 / 45 = 0,33$
- b) Kostenverhouding wol/wijn in Frankrijk = $10 / 20 = 0,5$
- c) NB: De berekening hierboven zijn productiekosten. We moeten dus zoeken naar het product dat door een land relatief het GOEDKOOPT wordt geproduceerd. Australië produceert wol relatief goedkoper. Frankrijk produceert wijn relatief goedkoper. Australië gaat Wol produceren, Wol exporteren en Wijn importeren. Frankrijk gaat Wijn produceren, Wijn exporteren en Wol importeren.
- d) Zie tabel: $8 + 12 = 20$ eenheden Wol en $5 + 6 = 11$ eenheden Wijn
- e) Australië legt zich toe op de productie van wol. Productie: $345 / 15 = 23$ eenheden Wol. Frankrijk legt zich toe op de productie van wijn. Productie: $240 / 20 = 12$ eenheden Wijn.

	Zonder handel		Met handel	
	Wol	Wijn	Wol	Wijn
Australië	8	5	23	0
Frankrijk	12	6	0	12
	+	+	+	+
Totaal	20	11	23	12

- f) De kern van de Wet van Ricardo is dat bij internationale arbeidsverdeling er meer wordt geproduceerd tegen lagere prijzen. Beide gelden:
- 1) Er wordt meer geproduceerd; 23 eenheden wol (was 20), 12 eenheden wijn (was 11).
  - 2) Prijzen zullen dalen er wordt immers meer geproduceerd. En als het aanbod stijgt van een product, daalt de prijs.
- g) Australische export van wol = 12 eenheden.
- h) Franse export van wijn = 6 eenheden.
- i) Er is een productieoverschot van 3 eenheden Wol ($23 - 20$) en er is een productieoverschot Wijn van 1 eenheid ($12 - 11$). Kortom voor beide producten geldt dat het aanbod groter is dan de vraag.
- j) Beide landen kunnen de overschoten naar andere landen exporteren.

Antwoorden van C-14

- a) $Q_v = Q_a \Rightarrow -P + 60 = 3P + 50 \Rightarrow p = \$ 2,50$, $q = 57,5 \times 100.000 = 5.750.000$ stuks.
- b) Omdat de EU prijs > wereldprijs, moeten de EU producenten rekenen met de wereldprijs van \$2. $Q_a = 3 \times \$ 2 + 50 = 56 \Rightarrow 5.600.000$ pakjes boter.
- c) Omzet = TO = $p \cdot q = \$ 2 \times 5.600.000 = \$ 11,2$ mln.
- d) De invoer is het verschil tussen Q_a en Q_v bij een prijs van \$ 2. $Q_a = 56$ en $Q_v = 58$. Dus invoerhoeveelheid is 200.000 pakjes. Bedrag is prijs x hoeveelheid = $\$ 2 \times 200.000 = \$ 400.000$.
- e) Snijpunt van vraag en aanbod bepalen. Dit ligt bij \$ 2,50. De EU moet dus invoerheffing van (minimaal) \$ 0,50 heffen.
- f) Een maximale hoeveelheid die ingevoerd mag worden.
- g) 1) Inkomensgarantie voor de boeren.
2) Autarkie (zelfvoorziening/onafhankelijkheid) van een primaire bedrijfstak.
- h) De arbeidsverdeling tussen landen verslechtert en daarmee ook de totale wereldproductie.
- i) Bijv. een braakleggingpremie, een directe inkomens toeslag, saneringsregeling.

Antwoorden van C-15

- 1)

B	U	F	F	E	R	V	O	O	R	R	A	A	D
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 2)

I	N	V	O	E	R	R	E	C	H	T	E	N
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 3)

L	O	O	P	T	I	J	D	E	N
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 4)

W	E	R	E	L	D	H	A	N	D	E	L
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 5)

G	A	T	T
---	---	---	---
- 6)

I	N	T	E	G	R	A	T	I	E
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 7)

S	D	R
---	---	---
- 8)

H	A	N	D	E	L	S	P	O	L	I	T	I	E	K
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 9)

O	N	T	W	I	K	K	E	L	I	N	G	S	L	A	N	D	E	N
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 10)

A	U	T	A	R	K	I	S	C	H
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 11)

O	E	S	O
---	---	---	---
- 12)

R	E	T	O	R	S	I	E
---	---	---	---	---	---	---	---
- 13)

R	I	C	A	R	D	O
---	---	---	---	---	---	---
- 14)

U	N	C	T	A	D
---	---	---	---	---	---
- 15)

I	M	F
---	---	---
- 16)

S	C	H	A	A	L	V	O	O	R	D	E	L	E	N
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 17)

I	N	F	R	A	S	T	R	U	C	T	U	U	R
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 18)

T	A	R	I	E	F	V	O	O	R	D	E	L	E	N
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- 19)

E	X	P	O	R	T	Q	U	O	T	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---